

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravišškega telefona štev. 188.

Enaka in pluralitetna volilna pravica.

Konservativna glasila so pričela z vso odločnostjo pisati o pluralitetni volilni pravici. Čudno! Niso jih naučile dolgoletne izkušnje, da čas ne stoji, marveč koraka mirno svojo pot naprej. Kolo časa se vrti dalje in bo zmlelo tudi one, ki mu bodo poizkušali ustaviti pot. Ljudstvo se izobražuje. Niti kmet niti delavec ne zaostajata več v spoznanju časovnih potreb. Zato pa ostanejo tudi brezuspešni zadnji poizkusi in spletke liberalcev, ki so poslali v žerjavico po kostanj konservativce, da po pluralitetnem volilnem načinu onemogočijo, da bi zavel nov sveži duh v avstrijski zakonodajalni zbornici in hočejo, da odločujejo i nadalje še privilegirani stanovi. Vodilno glasilo konservativnega veleposestva »Vaterland« je že izpočetka nasprotovalo vsaki demokratični misli, in ko vkljub vsem največjim naporom ni moglo zadržati reforme, pa jo izkuša še bolj pokvariti s tem, da vodi boj za pluralitetni način volitev. Škoda za list, ki je pod vodstvom sociologa Vogelsanga svoj čas krepko zastopal zahteve krščanskega ljudstva. Danes bi Vogelsang zastopal gotovo bolj demokratično stališče. »Vaterland« dela vodo za pluralitetni način volitev pri bodočem posvetovanju o § 5 volilne preosnove. List trdi, da Slovenci in Čehi niso več navdušeni privrženci enake volilne pravice. O slovenskih poslancih v »Slovanski zvezi« se gotovo moti; nezadovoljnost izvira ravno iz neenakosti, s katero se je merilo raznim narodom. Ko bi bila nova volilna pravica res enaka, bi bili vsi Slovenci ž njo zadovoljni, razen liberalne triperesne deteljice. Koliko pa pomenja ta, ve že vsak političen otrok. List sodi, da so za enako volilno pravico le socialni demokrati in pa krščanski socialisti. O centru, Poljaki, o vsem veleposestvu in o velikem delu nemško naprednih in nemško narodnih poslancev pa sodi, da bodo nastopili za pluralitetni način volitev in sicer tako, da dobi pravico dveh glasov vsak, ki izvršuje samostojno obrt ali ima realno posestvo in ki ima večjo politično razsodnost po svoji službi ali pa inteligenci. A da dobe zase tudi krščanske socialce, so gospodje konservativci tako milostljivi, da nasvetujejo, naj uvedejo za Dunaj in za Nižje Avstrijsko kakor tudi za štajerska mesta, trge in industrialne

kraje enako volilno pravico, drugod pa pluralitetni način volitev. To je pa že največja samovoljnost, in če bi hoteli izpeljati to namero, bi se kruto užalili ljudski sloji, ki bi morali z vso silo pritisniti na tatove ljudskih pravic, da prekrizajo njihove naklepe.

Programni oklici akademične mladine.

(Dopis iz krogov katol. narodnega dijaštva.)

Slovenska akademična mladina ima ideje, vzore, različne seveda, kakor ravno pojmuje samo sebe in svoje razmerje do treh faktorjev: vere, naroda in družbe.

Slovenska omladina se bistveno loči le v dva tabora, kakor sta v obče le dve glavni nasprotji med pozitivno vero in negacijo: tu liberalizem in radikalizem združen v nasprotju proti katolicizmu, tam zopet katoliško narodnjaštvo s svojim jasno in precizno izraženim programom. Nekaj prezanimivega so letošnji programni oklici slovenskih akademičnih društev na abiturijente, in to posebno iz treh ozirov: prvič ako jih motrimo po vsebini, drugič po krajevnih skupinah in tretjič po njihovih barvah: strujah. V ta namen je neobhodno treba, da ima čitatelj pred seboj vse oklice tudi tako razporejene, kakor so se ravno sčasoma drug za drugim pojavljali. In tudi to je prevažen moment za kritika.

Oklici so namenjeni javnosti. Slovenski abiturijente so vsako leto za akademično mladino nekako to, kar je političnim strankam ob raznih prilikah — publikum, volilci. Namenjeni so torej v prvi vrsti agitaciji. Sila agitacije pa nikakor ne zavisi v dolgovestnosti in gostobesednosti, nego največ v krepko, jasno in striktno izraženih programih ter odločnem in odkritem nastopu!

Če pregledamo vrsto letošnjih oklicev na abiturijente, moramo priznati, da je v njih v celoti zastopano skoro vse, kar pričakujemo od programa mladih ljudi: v njih se zrcali otročja naivnost v zvezi z neumno nerodnostjo in onemoglostjo dunajske »Save«, na svoje delo, uspehe in organizacijo ponosnega narodnega radikalizma, pa tja do preciznega in v nekem smislu malodane odbijajoče učinkujočega, a odločnega oklica »Danice«. To je za »Danico« iz gotovih notranjih vzrokov čisto

sto korektno. Kdor le količkaj pozna mlade ljudi in njihova društva, bo pritril tej sodbi.

Tako tvori oklica liberalne »Save« in katoliške »Danice« ne le po času, nego i po vsebini dva mejnika, in to bodisi v vodilnih idejah in — odkritosrčnosti. Med njunima oklicema je prostora onim drugim društev.

V programih imajo ideje svojo določeno konkretno obliko, a to mora oživljati duh, prevevati moč in žar ideje, tako da mora razvneti in si osvojiti tistega, kojemu je prvotno namenjena, seveda ako je poslednji resnično — brez predsodkov.

Moč, ideje! Liberalna ideja je vtelešena in vrhuje v programu »Save« in je prototip liberalne stranke v domovini, ideja smrtnobolnega, ki mu je že pripravljen grob! Ideja organizirane moči, tesne združitev vrhuje v narodnih drštvih. In v »Danici«? Moč pomlajene katoliške zavesti med Slovenci.

Akademična društva imajo kot organizacije preminjajočega se življa, vsled svojih odhajajočih in prihajajočih članov — znak nestalnosti, izpreminljivosti, lahko tudi kal slabosti in razpada. Kakršni člani, taka društva, in tudi obratno, taka tudi zunanja in notranja moč, sila duševne ekspanzivnosti v društvu in izven njega.

Zato hoče akademična mladina krepke, trdne organizacije, organiziranega dela, da izvršuje svojo nalogo in svoj namen. V medsebojni vzgoji hoče očistiti, okrepiti in vtelešiti one ideje, ki jo prevevajo, in tako stopiti kot razviti močje v sredino dela, med narodom.

Vsaka organizacija vobče, vsako društvo zase ima svoj neposredni in posredni namen: prvi je izražen v programu in pravilih društva ter posvečen vzgoji, individualnosti članov, vzgoja pa obenem posredno služi višjemu namenu: socialni celoti, recimo narodu, kojega drobci so društveni člani. Narod pa ima zopet svoje naloge ter svoj ožji in širši in deloma tudi zadnji cilj in namen, kakor ga ima gotovo tudi vsak posameznik.

Pojmovanje človekove osebnosti, njegovih dolžnosti do samega sebe in drugih in pojmovanje celega svetovja, vse to tvori glede na končni cilj in namen in najprvotnejši vzrok vsega temeljno ozadje razlik.

Vsled tega i akademična društva ne morejo kar meni nič tebi nič ignorirati teh pre-

važnih vprašanj: nevtralnosti tu ne more biti in le dvoje je mogoče: pro in contra.

Ta znak imajo tudi njihovi letošnji programni oklici, žal, da ne vsi s potrebno jasnostjo. Okrog tel dveh središč se zbira slovenska omladina. Oklici so torej v tem oziru najvažnejši dokumenti, ki včasih več povedo, nego jim je namenjeno. In najsi to ali ono društvo omenjenih vprašanj z daleka ne ome-ni ter izkuša obrniti pozornost čitatelja proč od njih, vendar tudi ta taktika dovolj jasno govori.

Vprašanje pa je tudi, ako je tako postopanje honetno, pošteno in odkrito vsaj napram tistemu delu javnosti, za katerega kažejo društva še pred časom toliko skrbi — napram abiturijentom, v kojih interesu je, da se jim odkrito pove svoje stališče. Saj tvori ravno poznanje drug drugega temelj uspešnega dela, napredka.

Zdi se nam umestno, da si približje ogledamo prvi oklic po času, ki je prezanimiv in preznačilen za gotovi del slovenskega dijaštva v dveh oziirih: prvič po svojem stilu in patosu, in drugič kot živa priča onemoglosti liberalnega dijaštva, vsaj kolikor se ga zbira okrog dunajske »Save«. Le nekaj cvetk v ta namen.

»Razgnala se je bila vest med dijaštvom in slovenskim ljudstvom, da se društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju bliža svojemu koncu, da se je jelo potapljati na valovih življenja (sic!), pravili so, da je ali da vsaj bo društvo nehalo biti društvo, da se bo razbilo, tako so pravili naši nasprotniki!»

Potem: »Prišli smo zastavo svobode (!), ki so jo nam izročili naši predniki, tesno smo se je oklenili in pogumno jo nesemo naprej. Skupni nazor, svobodomiselno naziranje nas je združilo v neomahljivo falango in vsi poizkusi naših nasprotnikov so se razbili, vsa agitacija proti našemu društvu je ostala brezuspešna.»

»Poti, ki smo si jo začrtali, ne zapustimo in pozdravljamo z veseljem vse, kar bi utegnilo koristiti našemu narodu. Stavili smo si nalogo, spodbujati med svobodomiselnimi dijakmi narodno zavest in veselje do dela (!). V društvu, ki združuje svobodomiselne slovenske akademike, naj bi se vzgojili močje, ki bodo ob svojem času stopili v prve boje vrste proti tujčevim nasilstvom in rimskemu klerikalizmu!»

Zakaj? »Smrdljivi rimski duh«, namreč »vedoma drži naše nadarjeno ljudstvo v spo-

LISTER.

Bogatín.

Spisal Ivan Balogh.

Se sedaj ga imam pred očmi. Sedel je na nizkem naslonjaču, z glavno kimal semtertja in govoril nerazumljive besede. Nič ni bilo prijaznega, priklupljivega na njem. Drobne oči so gledale izpod temnega čela, obraz je bil širok, okrogel, neka blede barva je pokrivala njegova lica. Če bi človek videl samo obraz njegov, bi bil morda še dejal, da je to obraz človeka, kateremu se dobro godi, kateremu ničesar ne manjka. Ali če ga je človek pogledal od obraza doli po telesu njegovem, tedaj je videl, da je onemogel, hrom, da sam sebi nič pomagati ne more in da vse mesto njega opravljajo njegovi služabniki.

Pa je bil bogat, silno bogat. Podedoval je svojih stariših skupno s svojo sestro velikan-sko posestvo; a ker se nista hotela in deloma tudi ne mogla ukvarjati s posli, prodala sta vse travnike, gozdove in njive, obdržala pa le grad z obširnimi vrtni. Sicer to ni bil noben grad, kakršni so postavljeni na vrhu hribov, obdani z visokimi zidovjem, ampak to je bila velika, prostorna, precej stara hiša, kateri so pa ljudje doma in v okolici le grad rekli. V

tem gradu torej, ki je imel zgoraj in spodaj obširne prostore, sta stanovala in gospodovala gospod in sestra njegova, imenovana gospodična, če tudi je bila že precej nad šestdesetimi leti in nekoliko starejša od svojega brata. Četudi pa sta v gradu sama stanovala brez drugih sorodnikov, pa vendar ni bilo v gradu tako brez življenja. Kajti grajska družina je bila zelo velika. Gospod sam je potreboval za svojo osebo nič manj kakor pet oseb: dva kočijaža, dvoje osebnih strežajev in enega dečka, ki je hodil vsaki dan po dvakrat na pošto ter donášal časopise. Ker je bila v gradu potrebna tudi kuharica in hišna in pa dekla, ki je opravljala živino, da so mleko doma imeli, zato je umevno, da je bilo v gradu vedno živahno življenje.

Dnevni red gospodov je bil skoro vedno isti. Izpreminjal se je le po tem, kakšno je bilo vreme in kakšno zdravje gospodovo. Ko je stalo solnce že visoko gori na obzorju, tedaj je pozvonil gospod okoli devete ure in poklical svojega osebnega slugo. Ta se je moral popolnoma privaditi gospodu, in kedarkoli se je pripetilo, da so se menjali osebni strežaji gospodovi, tedaj ga je vselej gospodična učila en mesec, kako mora gospoda streči, kakšne so njegove želje in potrebe, slabosti in sitnosti. Ko je torej ura devet odbila, je stopil na poziv v spalno sobo gospodovo osebni

strežaj ter prinesel blesketajoče se črevlje za gospoda. Sicer se ti črevlji niso nikoli umazali, ker gospodu ni bilo treba hoditi po cesti in blatu, pa gospod so zahtevali, da so morali biti črevlji vsak dan nanovo snaženi. Ko je strežaj gospoda oblekel popolnoma, tedaj mu je dal v desnico močno, debelo palico, sam pa podprl gospoda z obema rokama in tako sta napravila par korakov do sosedne sobe: obednice. Tam je čakal že gospoda zajutrek in pa raznovrstni časopisi. Kadar je gospod zajutrkoval ali sploh obedoval, takrat je imel najrajši, da ga ni nikdo motil. Tisto čašico čaja je lahko sam izpil brez tuje pomoči, ker mu je levica vendar toliko služila, da je lahko počasi izpil vsako jutro čašico čaja. Opoldne in zvečer seveda ni bilo tako. Takrat so bile na vrsti druge jedi in stregla sta mu od ene strani njegova blaga sestra, od druge strani pa strežaj. Bilo je treba posodo razpostaviti, kozarce naliti, jedila razrezati — in vsega tega gospod ni mogel, ker mu desnica ni prav nič služila. Zjutraj je bil pa vedno rad sam, da je nemoten čital časopise. Imel jih je naročenih celo vrsto, tako, da jih je mnogo ostalo nerazreznanih in neprečitanih, četudi je včasih pri časopisih in knjigah sedel cele ure. Njegova knjižnica je bila zelo bogata. Kedarkoli je bral kritiko o kaki zanimivi knjigi, vselej jo je naročil. Saj je bil bogat, silno

bogat! — Zjutraj redoma ni šel na izprehod. Imel je dosti opravka s časopisi, da je hitro minilo dopoldne in prišla ura kosila, ki je bilo redoma vsaki dan ob pol eni. Sicer je imel v mlajših letih navado, da je zjutraj pred kosilom vedno kaj malega zavžil, a hišni zdravnik je preiskal srce in svetoval gospodu, naj zjutraj nikoli ničesar ne je, ker je nevarnost, da bi dobil srčno napako. Tega se je pa gospod silno bal. Le bolezn ne v hišo! Smrti pa celo ne! Če je zbolel kdo izmed družine, ni štedil stroškov za zdravnika; če je pa bolezn dalj časa trajala, je pa na svoje stroške poslal bolnika v bolnišnico. Ko je pred par leti nenadoma umrla stara dekla Mana, ukazal jo je takoj prepeljati v mrtvašnico, vse prostore v gradu prekadiati, sam pa štirinajst dni ni zapustil svoje sobe. Hišni zdravnik ga je redoma obiskoval vsak mesec in zelo skrbel za njegovo zdravje. Ker se je bal za gospoda, predpisal mu je natančno, kakšne jedi sme uživati in kakšnih ne. Prepovedal mu je mleko in močna vina. Zato so bili vselej v gradu v zadregi, kako bi gospodu postregli, ker so se morali ravnati po zdravnikovih ukazih in je bila komaj vsaka deseta jed, ki je bila gospodu všeč. Pa bil je bogat, silno bogat!

Ko je torej izpil svojo čašico čaja, vzel je v roke časopise in čital do obeda. Obedo-

nah nevednosti! In ker »je prav to vzrok, da slovensko ljudstvo ne more priti do izpoznavanja in raditega mu preti pogin, zato je ono edini slovanski narod, kateremu obstanek še ni zagotovljen«, prav zato je pa poklicana ravno svobodomiselná akademična mladina okrog »Save«, da žrtvuje vse in »da razbije okove, da pripelje naše ljudstvo iz rimske megle v obljubljeni deželo!« Tableau!

Kdor hoče res pravega humorja, naj si kupi dotično junijevo številko »Slov. Naroda«, v katerem se nahaja celotna — kolobocija!

Nadaljno sodbo prepuščamo čitatelju samemu, opomnimo le, da skoro ne bi mogli verjeti, da je ta patetični nestvor sestavljen **akademični odbor**, ki naj reprezentuje najboljše društvene moči. Mogoče pa so gospodje kolegi hote samega sebe — ironizirali? Nemogoče ni, ker sicer moramo priti do sklepa: sestavitelji oklica reprezentirajo vestnejše učence »Slov. Naroda«, nego pa — vseučilišča! In še to pripomnimo: stari liberalizem je na smrtni postelji, kajti taka inteligenca gotovo ne reši ne njega ne slovenskega naroda! Čno pa je častno za »Savo«: ostala je zvesta do zadnjih dihov — svojemu programu: »Boj klerikalizmu!«

Dalje se razlikujejo oklici po krajevnih skupinah: Dunaj, Gradec, Praga. Dunaj je jasen v programu in mejnik med nazori, manj jasen je Gradec in najmanj odkrita je Praga. Tudi zelo zanimiv pojav za medsebojno razmerje tamošnjih društev. Oklici s tega drugega vidika več povedo, kot najdovršenejši slog sestavkov. Čemu samo opis mesta in nastevanje ugodnosti? Ali ni v Pragi tudi neka radikalna »Adrija«? Po »Omladini« in »Slov. Narodu« sodeč »Ilirija« menda danes ni več nekdanja nar. radikalna »Ilirija«. Abiturijentje rado vedno kličejo: »Ilirija« zdrami se in vstani in — povej!

Nekoliko k tretji točki! Liberalna struja je za nas bolnik zadnjih zdihljev, ker strogo upošteva oklice »Triglava« v Gradcu in »Ilirije« v Pragi po vsebini in koncepciji, pridemo do zaključka, da so po smeri bližji nar. radikalizmu, kot pa umirajočemu liberalizmu.

Narodni radikalizem reprezentira, kot smo že omenili moč organiziranih sil; dasi njegova notranja moč gotovo ni tako silna, kakor se kaže na zunaj, vendar pa je taka, da jo moramo sedaj upoštevati. Dosedanji razvoj je bil ta: najprej skupno okrilje in dunajski »Sloveniji« odgovarjajoč idejam tedanje dobe; nato pojav »Danice« z odločnim akcentuiranjem katoliške ideje, kot paralelni pojav katoliške renesanse s l. katol. shodom, istotako »Zarje« v Gradcu po II. kat. shodu; za tem kmalu po izpremembi težišča političnih sil in temu sledečih neugodno vplivajočih razmer — pojav narodnega radikalizma in cepljenje prejšnjih liberalnih društev ter secesija med njimi, kakor je prevladoval liberalni ali radikalni element.

Narodni radikalizem je reakcija proti prodirajoči katoliški zavesti in le druga, popravljen in pomnožen izdaja — onemoglega liberalizma. To kažejo vsi znaki najnovejših dni, (revizija liberalnega programa in novi odbor liberalne stranke, proklamiranje narodno radikalnih organizacij za del liberalne organizacije itd.) Polagoma se vrši proces in bo šel dalje tudi preko protestov narodno radikalne organizacije in konec je vedno le v praksi in najsi teorija drugače uči.

Narodni radikalizem ima namreč v sebi kali, ki ob ugodnem trenutku vsklijo in pred nami se pojavi mladina z odločno socialno demokracističnim programom. Mogoče bodo šli nekateri konsekvencejši duhovi še dalje, kakor jih bo tirala sila temeljnih idej in pa — razmere v domovini.

Tako se ravno v našem dijaštvu zrcali veleinteresantni proces: prvotno skupna ideja narodne sloge — reprezentanca dunajska »Slovenija« in graški »Triglav«; nato začetek razkroja in pojav katoliško narodnega dijaštva »Danici« in »Iliriji« z odločnim povdankom katoliške ideje na prvem mestu in nato zopetna delitev nasprotnega dijaštva: po-

jav narodnega radikalizma s karakterističnim povdankom nacionalizma; manjka le še akcentiranje tretjega danes najvažnejšega faktorja, namreč — socialne ideje. In tudi to tako gotovo pride, kakor verujemo v neodoljivo silo ideje in razvoja v narodnem radikalizmu. Simptomi se že kažejo in najbrž nismo tako daleč od tega pojava.

In katoliško narodno dijaštvo? Verujemo istotako v neodoljivo silo resnice in moč tesne organizacije. Prvo ima, izpolnjuje naj se le še tudi v tem zadnjem in bodočnost je njegova!

Toliko pred vsem abiturijentom v premislek.

Dunaj, koncem julija 1906.

Štajerske novice.

š Deželnozborska volitev za brežiški okraj. Za dopolnilno volitev v našem okraju je prijavil kandidaturo g. državni poslanec dr. Anton Korošec.

š Na tretji slovenski katoliški shod! Dne 19. t. m. je pododbor krščanske socialne zveze v Mariboru sklenil prirediti **posebni vlak** za udeležence katoliškega shoda iz Štajerske. — Vlak bo vozil v nedeljo jutraj po noči iz Maribora in pride okoli 7. ure jutraj v Ljubljano. V nedeljo se udeležimo slovesnosti katoliškega shoda. V ponedeljek pa romamo k Mariji Pomagaj na Brezje. Po opravljeni pobožnosti odrinemo na Bled in zvečer se peljemo iz Bleda naravnost domu. Da bo mogoče poseben vlak prirediti, je potrebno okoli 500 udeležencev. Obračamo se do čč. gg. duhovnikov in vseh blagorodnih Slovencev, da može in mladenič vabijo k obilni udeležbi. Vsi zavodni in krščanski slovenski može in mladeniči na katoliški shod. Voznina bo ista, kakor pri romarskem vlaku dne 30. julija t. l. Naznaila se bode pravočasno. Vplačati se mora gotovo do 16. avgusta t. l. Vse oglase, nasvete, glede posebnega vlaka, in voznino sprejema župnik Martin Medved, pošta Laporje, Štajersko. Oglasi brez vpslane voznine se ne upoštevajo.

š »Zaradi sloge«, tako tarna celjski Spindler v »Narodu«, so ga celjski prvaki odpustili od urednikstva »Domovine«, češ, hoteli so imeti s klerikalci mir, zato so postavili Spindlerja, ki je oče treh nepreskrbljenih otrok, na cesto. To je sicer res obžalovanja vredna okolnost, ali interesi konsorcija »Domovine« in celjskih vodij zahtevajo, da poje tisti, ki njih kruh je, njihovo pesem, ne pa da ruje proti njim. Zaradi ruvanja proti svojim lastnim šefom je bil Spindler odpuščjen in je bila njegova dolžnost kot oče naprej misliti. Sploh je pa moralna dolžnost onih, ki so Spindlerja podpirali, da mu oskrbe primerno pozicijo v življenju. Po tem bo Spindler svoje prave prijatelje spoznal.

š »Dajte nam pol Tavčarja.« S Štajerskega se nam piše: Ker se v poslednjih časih čita po časnikih o opombah, ki so se delale ob koncu Strmškovega govora »O učiteljevem delovanju izven šole« pri »Zvezinem« zborovanju v Šostanju, naj mi bode dovoljeno, da o tem tudi jaz kot udeležnik izpregovorim par besed. G. Strmšek je namreč omenil tekem govora, da naj se učitelj preveč ne meša v politiko, zlasti pa naj ne bo v tem oziru v prvih vrstah. S to opombo pa neki kranjski učitelj (dozdeva se mi, da g. Šega) ni bil zadovoljen, češ: učiteljeva dolžnost je, da se bavi intenzivno s politiko ter poučuje ljudstvo itd. G. Strmšek je na to odvrnil: »Na Štajerskem se tla za to niso ugodna, dajte nam polovico Tavčarja, pa začnemo delovati kakor Kranjci«. In oglašil se je tovariš v ozadju pod galerijo, rekoč: »Kaj nam hoče polovica Tavčarja, ker je mož že cel za nič!« Tovariš-Kranjec je imel bržkone prav, zakaj Tavčar izvestno to že tudi sam čuti, sicer bi se ne izjavil v privatnem pogovoru pred shodom za splošno in enako volilno pravico, da bode že drugo leto vse pustil. Štajerski liberalci so pa lahko »potrošani«, ker nim je vstal cel Tavčar v osebi Vekoslava Spindlerja.

š Iz Brezje se nam poroča, da so Nemci tudi tam 29. m. m. izživali tako, kakor v Sevnici, da so pa enako sevniškimi nemškutar-skiimi bratci odnesli pobite butice.

š Nemško izživanje v Sevnici. Poroča se nam: Zadnji nedeljo sta se vršili v Sevnici dve šolski veselici. Otroci slovenske šole so se razveseljevali na Simončičevem vrtu, otroci nemške šole pa v Šmarju, četrte ure od trga. Še za dne se je razpustila mladina slovenske šole na dom, spremljana od učiteljstva in starišev. Skrbno se je pazilo, da ni bilo niti pri otrocih niti pri odraslih nič izivajočega za drugorodce, četudi se Slovenci nahajajo na lastnih tleh. Slovenci so se obnašali jako taktično, korektno in trezno. In ostalo bi bilo vse v najlepšem redu, da ne bi bili na perfiden in surov način izživani od Nemcev in nemščurjev. Pa okoli 9. ure prihrula nemška svojat s šolsko mladino v slovenski trg Sevnico. Izživali so že z lampijoni v nemških barvali, a še hujše s svojim tevtvonskim kričanjem. »Deutschen Heil und Sieg, Windischen den Strick«, s temi nesramnimi psovkami so dražili mirne sevniške Slovence. Morali bi pač imeti Slovenci polzevo kri, da bi jim ne zavrela pri tem nesramnim izživanju nepoklicanih nemških gostov. Nekateri Slovenci, ki niso mogli perfidne nemške surovosti prenašati, planili so s palicami na psovače slovenskega naroda ter jih pošteno oklestili. Nemška svojat se je razpršila na vse strani, vedno še zmerjajoč Slovence. Slovenci so s svojim krepkim nastopom zabranili, da niso Nemci svojega izživajočega spreveda nadaljevali po celem trgu. — Seve, zdaj bo zopet vpitja po nemškem časopisu. Zopet nas bo ta narod poštenjakovičev slikal kot roparski, barbarski narod. Toda krivda ne zadene Slovencev, ampak edino le posurovele nemškutarje in Nemce naše. Res nesramno je hujskati šolsko mladino zoper lastni svoj rod, kajti na nemški dvorazrednici je po zadnjem ljudskem štetju samo sedem nemških otrok, vsi ostali so Slovenci. In ti otroci so z odrasčenimi vred psovali slovenske Sevnice! Neodpušljivo je bilo nadalje nemško početje, da izživajo mirne Slovence na njih lastni zemlji ravno v trenutku, ko obhajajo svojo narodno veselico. Vsakdo ve, da človeka v takih trenutkih najbolj žali vsako zaničevanje njegovega narodnega čuta. To ni bilo nemško slavlje, ampak premišljen, od nadučitelja Tomiča in nemških uradnikov insceniran napad na slovensko narodnost iz namena, da nas zopet črni po svojih listih.

š Mesto učitelja na slovenski ljudski šoli v Brezicah je razpisano; prošnje je treba nasloviti do 26. t. m. na okrajni šolski svet v Brezicah. Pozivljamo slovenske učitelje, da se mnogoštevilno oglašijo; istotako opozarjamo merodajne faktorje, zlasti deželne poslance, da se pravočasno potegnjejo zato, da se to velevažno mesto zasede tako, da bo zajamčena vzgoja otrok v slovenskem duhu.

š Imenovanje. Justični minister je imenoval č. g. Jakoba Fink, kaplana v Žalcu, kuratom moške kaznilnice v Mariboru.

š Iz deželnega šolskega sveta. Definitivne so postale sledeče začasne gđ. učiteljice ozir. suplentke: na mestni dekliški šoli v Celju Elizabeta Jesenko, na ljudski šoli pri Sv. Barbari v Halozah Ivana Toplak, v Gornji Kungoti Josipina Schlaipach, pri Sv. Antonu v Slov. Goricah Terezija Schmidlechner, v Spodnji Pulskavi Ana Vester. Kot učiteljice ročnih del sta se nastavili gđ.: Ljudmila Falb na ljudski šoli v Virštajnu, Matilda Vodenik pri Sv. Križu pri Mariboru. Prestavljena je gpa. Ljudmila Božič iz Liboj v Zabukovje.

š Velikansko brento je napravil po naročilu neke hrvaške firme g. I. Stoger, sodar v Gradcu. Brenta ne drži nič manj kot 150.000 litrov.

š Nesreča. Jože Krebs, posestnik v Pivoli pri Mariboru, je basal puško, pri tem se mu je pred časom vnel smodnik in mu je eksplozija raztrgala levo roko. Ponesrečenega so spravili v mariborsko bolnišnico.

š Iz Škal se nam poroča z ozirom na včerajšnji brzojav v »Slov. Narodu«, glasom ka-

terega so zaprl g. škalskega kaplana Ra-buza, da je to res. Dotični gospod je osumljen hudodelstva posilstvo, če po pravici, ali ne, to bode pokazalo kazensko postopanje. Kot vestni časnikarji bomo o stvari še poročali.

š Umrla je 30. t. m. na Lavi pri Celju žena našega vrliga veleposestnika Mihaela Škraber p. d. Farčnik, gospa Marija Škraber v starosti 33 let. Pogrešali jo bodo posebno ubožci. Svetila ji večna luč!

š Poizkušeni umor in samomor v Gradcu, o katerem smo poročali včeraj, je imel nekoliko manj žalosten konec, kakor so se glasila prva poročila. Tudi vroče ljubezni polni Nežmah ni umrl vsled strelne rane, ampak se le smrtno-nevarno ranil. Njegovi stari ljubi Rosenbaum se je stanje že nekoliko poboljšalo. Najbolj obžalovanja vredna je žena Nežmahova, ki je morala v svoji veliki revščini doživeti tako možovo nezvestobo in še toliko gorja z njegovim poizkušnim samomorom.

š Kozje, 1. avgusta. Danes obhaja naš preljubljeni častni kanonik in bivši dekan vlč. gospod J. Bosina svojo biserno mašo ob množestvilni asistenci in nebroju ljudstva. Bisernomašniku, ki je še čvrst na telesu in mladeniškega duha, želimo še mnogo let!

Koroške novice.

k Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je mudil dne 28. pr. m. pri Sv. Krvi na Zg. Koroškem in se vrnil mimo Gornjega Dravograda nazaj na svoje poletno stanovanje na Löllingu.

k Imenovan je kn.-škof. konzistorijalnim svetnikom č. g. Leopold K a t z, jubilar in župnik v Lasnici, in kn.-šk. duhovnim svetnikom č. g. Jernej K r a i n e r, župnik v Glodnici.

k Na letovišču v Blatnici je poleg škofa dr. J. Kahna in njegovega gosta, tržaškega škofa N a g e l - n a še 50 letoviščarjev.

k Gorela je dne 31. pr. m. Trepo-va opekarna v velikovski okolici.

Po razpustu ruske Gosudarstvenne dume.

Preosnova ruskega ministrstva.

Po »Novem Vremenu« se je posrečilo ruskemu ministru za zunanje stvari Izvolskemu, da vstopijo člani zmernih naprednih strank v ministrstvo. Trgovinsko, justično, naučno, poljedelsko in ministrstvo državne kontrole poverijo nebirokratom. List sodi, da postane trgovinski minister Gučkov, poljedelski Lvov Saratov, državno kontrolni grof Heyden. Višji prokurator svetega sinoda ne bo več član ministrstva. »Allg. Ztg.« pa poroča iz Moskve, da se Stolypin ni posrečilo pogovoriti Šipova in Lvova, da vstopita v ministrstvo. Stolypin je bil voljan, da pritrdi stavljenim pogojem, a izjavil je, da ne izda uradnega komunikeja, češ, da bi tako odnehal nasproti revolucionarnemu gibanju. Stolypin je nato rekel: »Nočete držati z nami, držite toraj z revolucijo.« Knez Lvov je razburjen skočil s svojega sedeža in zakričal: »Nikdar ne prestopimo k revolucionarjem, a nikdar ne bomo tudi za sedanjo vladu. Po tem burnem razgovoru so končali pogajanja. Obe poročili si toraj nasprotujeta. Znano toraj še ni, ali se je Stolypin posrečilo, da je sestavil mešano vladu ali ne.

O imenovanju Stolypina za ministrskega predsednika poročajo, da ga je poklical car k sebi, ko je podpisal ukaz, s katerim je razpustil dumo. Rekel mu je: Goremykin je truden; hočete li zavzeti njegovo mesto. Stolypin se je branil, češ, da je težaven položaj, da ni izkušen in nima sposobnosti za veliko nalogo. A car mu je le še prigovarjal, češ, da ga hoče sam podpirati. Stolypin se je nato udal. Zdaj sodi Stolypin o položaju drugače, kakor je sodel pred enim tednom. Prepričal se je, da obstojita dve vladi: ministrstvo in pa gubernatorji, ki ne ubogajo ministrstva. Varšavski gubernator razpolaga s 300.000 vojaki, a kljub tej veliki moči ne more vzdržati

vala sta skupaj s sestro. Gospod je zahteval, da se med obedom ni prav nič govorilo, da je lahko mirno povžil izbrano kosilo. Ni jedel veliko, ali kar je jedel, je moralo biti najizbornejše pripravljeno. Tudi pil ni veliko. Izpil je redoma le eno čašo starega vina. Jedel in pil bi rad več, ali zdravnik mu je prepovedal, da ne sme. Da pa ni bilo pri kosilu tako tiho, zato so skrbeli trije gospodovi psi. Ti so vedno pazljivo gledali pri obedu v gospodovo obličje. Gospod je imel namreč največje veselje nad tem, da je svojim psom metal velike kose mesa, za katere so se trgali. Njegova sestra mu je stregla z največjo ljubeznijo in izpolnila vsako njegovo željo. Sicer so ljudje in tudi domači rekli, da je gospodična prava mučenica, pa bila je bogata, zelo bogata.

Po kosilu si je privoščil gospod navadno pol ure spanja. Sicer mu je tudi to zdravnik prepovedal, a v tem ga gospod nikakor ni hotel, pa včasih tudi ni mogel ubogati.

Ko je odbila ura tri, tedaj, če je bilo kolikaj lepo vreme, se je peljal gospod na izprehod. Pred gradom je čakala krasna ekvipaža vselej brez konj toliko časa, dokler že gospod ni v vozu sedel. Bil je namreč silno nervozen in se vselej bal, da ne bi kak konj prehitro potegnil in tako lahko gospoda v največjo nesrečo pripravil. Štiri osebe so mo-

rale biti vselej navzoče, da so spravili gospoda v voz in potem je še le kočijaž pripel dva iskra konjiča. Kmetje so jih kar občudovali; saj ni čuda — so rekli — da sta taka, ker jesta samo žito. Ko je bil voz naprežen, usedla se je poleg njega njegova sestra, strežaj je prižgal gospodu fino trabuko — pa so se peljali v hitrem teku daleč od gradu. Kmetje na polju so se ponižno odkrivali grajskemu gospodu in ga blagorovali, da se mu tako dobro godi, sebe pa pomilovali, da morajo tako trdo delati, pa vkljub temu nič nimajo, on pa je tako bogat, tako silno bogat.

Izprehod je redoma trajal eno uro. V nobeni gostilni se niso ustavili. Sam itak ni smel piti, na svoje kočijaže je pa silno pazil, da so bili trezni; in če je o komu zvedel, da je bil le enkrat nezmeren, takoj je izgubil službo, bil plačan in odslovljen. Gospod se je silno bal, da se ne bi mu na izprehodu kaj pripetilo. Ko so se torej vrnili, so zopet najprej konje izpregli in potem je moralo zopet priti četrto osebo, da so gospodu pomagali iz voza doli in potem v sobo. Nato je sledila kratka južna. Potem je gospod vzel kako knjigo v roke in bral ali pa šel ven v vrt na verando ter tam s svojo sestro igral šah ali kaj drugega. To se je vršilo do osme ure, ko je bila večerja. Ko so nastopili dolgi zimski večeri in večkrat podnevi zaradi sla-

bega vremena ni bilo mogoče iti na izprehod, tedaj je gospod povabil k sebi na večerjo svoje prijatelje in čestilce, gospode uradnike in drugo gospodu. Ni jih maral veliko, dva, trije so mu zadostovali. Sam je vedno večerjal preje, ker ni maral, da bi ga gledali; potem se je pa že opravičil s kakim vzrokom, zakaj da ne je. Svojim gostom je dobro postregel. Največje njegovo veselje je bilo, ako so se gostje dobro zabavali, ako so pili, peli, njemu napivali, posebno pa, ako so čutili moč njegovih finih vin. To je bilo zanj življenje, da se jim je še drugi dan smejal. Sicer je imel tudi drugo zabavo, veliko glasbenih priprav, ki so same igrale najlepše komade, več gramofonov itd., ali večkrat si je zaželel živahne družbe v ožjem krogu, ki ga je zabavala, ga častila in hvalila zaradi njegove gostoljubnosti in njegovega bogastva.

Tako so tekli dnevi gospodu redoma naprej. Ta dnevni red izpremenil se je popolnoma vsako leto le za en mesec, ko je šel gospod v toplice po zdravniškem ukazu. Sicer ni gospod prav nič rad šel, ker so bile take sitnosti na železnici, ali zdravnik je dejal, da je to še edina rešitev. In gospod mu je bil pokoren. Vselej se je bal tega trenutka, kedar je bilo treba odpotovati, ne toliko radi daljave, ampak radi ljudij, ki so ga opazovali. Zato si je vselej nadel črna očala,

da ga ljudje niso v oči gledali, ker tega ni maral. Vselej se je pa tudi domača družina oddahnila, ker ni bilo v gradu nobenega dela. Vsi pa so blagorovali gospoda, ki gredo lahko v toplice, ker imajo vsega dovolj, ker so tako silno bogati.

Bil je vroč dan meseca avgusta. Gospod so se srečno vrnil iz toplice in vsi prijatelji so gospodu čestitali, ker so kopeli tako izbornu utrduje zdravje njegovo. Vesel tega poročila je povabil gospod na kosilo svoje običajne prijatelje. Ker je pa bilo v sobi tako soparno, sklenili so, da bodo obedovali zunaj v verandi. Iz sobe so peljali gospoda na umetnem stolu nekoliko po vrtu, potem pa je moral narediti tri stopnjice gori v verando, pri čemur sta mu pomagala njegova sestra in strežaj. Kosilo je bilo določeno na prvo uro popoldne. Da bi gospoda ne motili njegovi gostje, zato je izvanredno tisti dan obedoval sam že ob poldvanajstih. Slučajno so tiste dni delavci popravljali streho pri grajskih hlevih in ko je ura dvanajst odbila, so posedli zunaj vrta blizu verande na nekih tramovih ter pričakovali obeda. Priskakljali so otroci njihovi in prinesli vsak v svojem jerbaščku jedil za očeta. Gospod jih je gledal doli iz verande. Vzeli so iz jerbaščka črne posode, naredili križ in z leseno žlico iz posode zajemali. Hitro je šlo. V desetih minutah je bil

miru. Stolypin bo najbrže zahteval, naj odstopi varšavski generalni gubernator, a če se mu ugodí, ni popolnoma verjetno, ker ima varšavski gubernator med dvorjani vplivne zagovornike.

O svojih načrtih je izjavil Stolypin, da namerava izročiti tri portfelje zastopnikom ljudstva. Vlada ne namerava biti reakcionarna. Razpuščena duma ni delovala uspešno, ker je napravila vlada napako in ni predložila dumi po vladi izdelanih zakonskih načrtov. Vlada bo pripravila za prihodnje duminio zasedanje temeljite zakonske načrte, ki bodo obsegali vse upravne panoge. Na splošno stavko ne veruje, vlada je popolnoma pripravljena in hoče pokazati močno roko. Agrarno vprašanje hoče rešiti realno, ne liberalno in ne konservativno. O judovskem vprašanju ne upa veliko, a ker je velika večina ruskih judov nezadovoljna, je potrebno, da se izpremene zakoni glede judov.

Zaprli dumini člani.

»Novosti Dnja« poročajo, da so zaprli poslanca dume Harlamova in popa Pojarkova v njunih volilnih okrajih, kamor sta odpotovala, še predno so razpustili dumo. Pojarkova so zaprli jutraj, ko so objavili ukaz o razpustu dume in ni bilo mogoče, da bi v oddaljeno vas že došlo poročilo o razpustu dume. Kraljevine oblasti so morale biti obveščene o razpustu dume prej, ko so publicirali dotični carjev ukaz.

Upori v armadi.

V trdnjavi Sveaborg so se uprli ponoči 31. m. m. topničarji. Pehota se ni pridružila upornikom in je ostala zvesta. Streljalo se je s topovi. Mrtvih in ranjenec je 500. Velik del trdnjave so zasedli baje uporniki. Ranjence so vozili v čolnih iz trdnjave. Iz trdnjave se je čulo streljanje iz pušk, gromenje topov in kričanje. Častniške družine so bežale v mesto.

Tudi v Skacuzenu so se včeraj jutraj uprli vojaki. Častnike so uporniki vjeli in izvolili nove voditelje. Enega častnika so ubili, drugega ranili. Križarica »Jinn« straži vojašnice.

Tudi v Novgorodu so se uprli vojaki. Iz Moskve so hitro poslali nove čete v Novgorod, ki je baje v oblasti vstašev. Baje so pričeli uporniki pleniti bazarje.

Odesa.

Anarhist Schulmann je vrgel bombo v trgovino Blechtmannovo. Dve osebi sta bili ranjeni. Policija je razgnala 30. m. m. shod 800 stavkujočih delavcev. Zaprli so 200 delavcev, ki jih izženejo. Včeraj so zopet zaprli 80 delavcev.

Carjev grad Livadija gori?

»Matinu« poročajo, da gori carjev grad »Livadija«, kjer stanuje navadno jeseni carjeva rodbina. Potrjeno poročilo še ni. Pred nekaj dnevi se je mudil Trepov sam na Krimu, kjer je odredil varnostne priprave za jesensko bivanje carjeve rodbine na Krimu.

Vtihotapljeno orožje na Finsko.

Danska komisija je preiskala dansko ladjo »Peter«, da dožene istinitost vesti o vtihotapljenju orožja na Finsko. »Peter« je res izkrcal 706 zabojev puški in streliva na finskih otokih. Moštvo je zaprlo kapitana in mu zagrozilo s smrtjo. Ko so izkrcali orožje, je moštvo pobegnilo. Pripadalo je brez dvojbe ruski revolucionarni stranki.

Kako so zapustili člani ruske gosudarstvenne dume Vyborg.

Vlak, s katerim so se odpeljali iz Vyborga bivši člani dume, je bil strogo parlamentaren. Poslanci so bili razdeljeni po strankah v vozove. Ko je prevozil vlak pri Bilvostrovu rusko mejo, so pričeli metati bivši dumini člani vyborške oklice skozi okno, a dobili so jih orožniki, ki so hitro pobirali oklice in jih oddali s prihodnjim vlakom peterburškim oblastim. Dumine člane so pa tudi nadzorovali v finske ribiče in prodajalce zelenjave preoblečeni ogleduhi.

Ves obed končan. Potem so šli h grajskemu odnjaku in se tam napili mrzle studenčnice, ci se je stekala iz gore. Otroci so veseli letali okoli, trgali cvetlice in se igrali, očetje njihovi pa so sedli skupaj, vsak s črnim kosom kruha v roki, ter se med seboj pogovarjali.

Tedaj so prišli njegovi gostje, se mu globoko priklonili in zasedli svoje prostore. To vam je bilo veselje! Kuhinja in klet sta dala, kar sta najboljšega mogla. Veseli so bili, izvrstne volje in tudi gospod je bil izvanredno razpoložen. Psi so letali okoli verande ter med seboj tekmovali, kdo bo dobil večje kose mesa, ki so leteli doli iz verande. Gospoda se je izborno zabavala in daleč iz verande sem se je slišal glasen smeh in šum...

Tam od grajskih hlevov sem pa so se čuli idarci kladiva. Delavci so streho pokrivali in pogledali večkrat doli v verando, kjer je bilo danes izvanredno živahno.

»Gospoda vezujejo« — tako so rekli.

»O, kako se mu dobro godi« — je vzkliknil eden.

»E, pa je le revež« — pristavil je drugi.

»Kaj to«, so vmes posegli hitro drugi, — ampak bogat je, silno bogat!« —

In pili in pili so v verandi naprej na dravje in srečo bogatina, od grajskih hlevov oli pa so odmevali težki udarci zdravil, repkih delavskih rok.

Kadeti v Terioki.

Kadeti so imeli strankino posvetovanje v Terioki dne 24. m. m. Navzoči so bili med drugimi tudi knez Dolgorikov, Hennen, Čerujajev in drugi. Sklenili so, da se stranka odpove revolucionarnim dejanjem, a da hoče izvesti vyborške sklepe. Stranka vzdržuje svoje politično stališče in ne odneha, kar je izjavila. Stranka vzdržuje tudi svoje v dumi postavljene predloge. Takoj se prične s pripravi za volitve. Drugo sejo so imeli kadeti v Muromcem letovišču. Sklenili so, da poročajo volilcem o zasedanju dume in da hočejo posvetiti vso pozornost vasi. V velikih mestih otvorijo osrednje pisarne in izdajo poljudne spise o načrtu in taktiki kadetov.

CESAR VILJEM SE SESTANE S CARJEM.

Meseca avgusta se zopet sestaneta nemški cesar Viljem in ruski car na visokem morju pri Björköju. Viljem je sam brzojavno povabil carja, naj ga obišče.

NA BALKANU.

Mohamedanski roparji so napadli na poti iz Skoplja v Bazojevico pri Sienici dvanajst pravoslavni učencev, ki so se vračali v Črnogoro na počitnice. Dva učenca so ubili, enega ranili.

V Drami je vrglo več Bolgarov bombo na hišo nekega Grka. Dne 23. m. m. so pa napadli oboroženi Bolgari neko grško kavarno z bombami in so streljali na goste. Ubit je bil neki uradnik tobačne režije, neki Turk je bil težko in več oseb lahko ranjenih. Orožniki so zasledovali Bolgare, ki so pobegnili v neko ozko ulico. Vnel se je boj. Trije Bolgari so bili ubiti, dva orožnika lahko ranjena. Ubita sta pa bila še dva Grka in neka stara ženica. Celi dan so preiskavali hiše in zaprli veliko Bolgarov. Pri dveh Grkih so našli bombe v žepu. Tudi po vaseh v dramski okolici so napadali Bolgari Grke.

ANGLEŠKA GOSPOSKA ZBORNICA O AVSTRIJI.

V razpravi o mornariških zadevah v angleški gosposki zbornici je naglašal Goschen, da je francosko-nemška kombinacija neverjetna. Če bi nastala vojska med Angleži in Francozi, bi bila Nemčija s svojimi prijatelji neprimerno nevarna velevlast. Glede haške konference je pa izjavil, da strokovnjaki za oboroženje ne provzročajo ničemurnost, pa tudi ne slavo. Avstro-Ogrska, s katere usodo je Angleška vedno zelo sočustvovala, vzdržuje armado, da brani svojo narodno existenco. Nemčija pa povečuje svoje brodogradnjo, da se kot druge rastoče države razširja in da ima primerno vroč na morju. Oni se motijo, ki sodijo, da bi haška konferenca zadržala načela cesarja Viljema glede povečanja nemške moči.

SPOR S SRBIJO.

V včerajšnji špijski skupščini je odgovarjal ministrski predsednik Pasić na interpelacijo narodnjakov glede carinskega spora z našo državo. Rekel je, da niso sklenili začasno trgovinske pogodbe le zaradi zahtev o nabavi novih srbskih topov. Pogajanja z Avstro-Ogrsko o trgovinski pogodbi pa niso pretrgana, marveč le odložena do jeseni. Pasić upa, da se Srbija glede trgovinske pogodbe sporazume z Avstro-Ogrsko, a če se to upanje izjalovi, ne preostane Srbiji drugega, kakor da sprejme carinsko vojsko. (Pritrjevanje in ploskanje.)

Finančni minister Paču pravi, da je sodeloval pri sklepanju trgovinskih pogodb z Avstrijo vedno gospodarskim razmeram tuji element. Odkrito prizna, da je dala Avstro-Ogrska pri prvih trgovinskih pogodbah Srbiji več, kar je dobila od Srbije. A zdaj stavi zahteve, ki niso v nikakršni zvezi z gospodarskim značajem bodoče trgovinske pogodbe. — Naprednjak Marinković sodi, da je sklenila leta 1881 Avstro-Ogrska s Srbijo ugodno pogodbo, ker je bila takrat Srbija močna. To je bilo tudi merodajno, da je sklenila Avstrija s Srbijo vojaško konvencijo. — Finančni minister Paču pravi, da je po prvi trgovinski pogodbi Avstro-Ogrska razširila obmejni promet, dasi je izvozila Srbija blaga v Avstrijo za 35, a Avstrija v Srbijo le za 1 milijon. Po drugi trgovinski pogodbi so vzdržali obmejni promet, dasi ni imel nikakega pomena za avstro-ogrski izvoz. Minister navaja to le, da dokaže, da pri sklepanju trgovinskih pogodb niso merodajni le gospodarski razlogi. — Stari radikalec nadpop Giurjić naglašja, da ni bilo na Srbskem dvajset let notranjega miru zaradi vojaške konvencije. — Mladi radikalec Drasković očita stari radikalcem, da so največ pripomogli k sedanjemu težavnemu stališču Srbije, ker so brezobzirno napadali Stojanovićevo in Grujićevo ministrstvo. Dasi so povzročili vihar proti modus vivendi, so že en mesec potem, ko so nastopili vlado, morali šteti samo za podaljšanje trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko celih 26 milijonov za državna naročila. Mladi radikali pa hočejo kljub temu podpirati sedanjo vlado v obrambi dostojnosti in neodvisnosti, ker niso v nevarnosti koristiti kake stranke, marveč najbolj vitalne državne koristi. — Stari radikalec Jovanović pravi, da narodnjaki nimajo nikakega povoda, da se razburjajo. Niso postali drugačni, ko so zamenjali svoj politični okvir. — Narodnjak Gjorgjević zakliče: Kaj pomenja to? Pojasnite svoje besede! Ostali narodnjaki skočijo s svojih sedežev. Nastal je velik škandal. Sejo so nato prekinili.

Zahtevalje „Slovenca“ v vseh go-stilnah! — Zahtevalje „Slovenca“ na kolodvorih!

Dnevne novice.

+ **Osebnostna vest.** Državni poslanec dr. Šusteršič je odpotoval za nekaj tednov, da si poišče potrebnega počitka in razvedrila. Prenaporno delo zadnjega parlamentarnega zasedanja ga je docela izmučilo. Vendar je za trdno pričakovati, da se povrne do katoliškega shoda, za kojega je prevzel govor o »katolicizmu in klerikalizmu«.

+ **Celovski sklep** nam daje v svojih posledicah priložnost, da Korošcem razženemo marsikatero predsodke. Vemo, da bi devet desetih Korošcev jako rado prišlo na katoliški shod, ki so se ga večinoma zelo veselili in želeli stopiti v ožjo dotiko z vseslovensko organizacijo, a separatizem njihovih voditeljev, jim sedaj to brani v veliko škodo organizaciji koroških Slovencev. Iz »Naroda« posnemamo zopet nove argumente, s katerimi so uboge Korošce plašili, da ne smejo v Ljubljano. »Narod« pravi: »Župnik g. M. Perč je v svojem govoru slikal postopanje kranjske klerikalne stranke, ko je svoj čas snovala »katoliška dijaška društva«. Na dotičnem shodu so dijake kar zaprli v dvorano »Katoliškega delavskega rokodelskega doma« med štiri stene ter jim diktirali, kaj se ima skleniti in podpisati. Svoje mnenja se jim ni dovolilo izraziti. — Mi pozivljamo gospoda Perča, naj pove, ali je res tako govoril, in če je to govoril, kdo mu je tega medveda natvezel! Kdaj je bilo to, koga so zaprli, kdo je diktiral? Take gorostasne laži vendar ne moremo molče prezreti, ampak zahtevati, da se dá čast resnici! — G. prošt Gregor Einspieler je baje naredil »pravo senzacijo«, češ, da na prvem katoliškem shodu ni mogel govoriti o koroških šolah. A. g. prošt je bil tudi povabljen na katoliški shod in prosto mu je, da govori o koroških ljudskih šolah; g. proštu Einspielerju kličemo v spomin, da je na prvem slovenskem katoliškem shodu poročevalc gosp. Kržič izrecno govoril: »Šola mora ostati na podlagi materinega jezika, kajti edino le na tej podlagi je mogoč uspešni šolski pouk.« O tem so govorili še razni govorniki in o koroškem šolstvu so izrecno govorili gg. Žlogar, zlasti pa g. župnik Muden iz Železne kaplje, g. Treiber in g. Gregor Einspieler sam. Naj vzame vendar v roke poročilo in naj bere v njem svoj lastni govor! Resolucija se glasi doslovno: 2. Prvi slovenski katoliški shod zahteva, da najvišja šolska uprava postavi ljudsko šolo in učiteljske pripravnice na edino pravo pedagoško-didaktično podlago materinega jezika, kakor to zahtevajo državno-osnovni in šolski zakoni, da je torej učni jezik na šolah Slovencev namenjen slovenski. Zato katoliški shod tudi zahteva, da se umaknejo temu nasprotni učni načrti za male šole, kakršni se nahajajo posebno po slovenskem Koroškem, ter smatra vsako drugačno vredbo ljudskih šol kot nepostavno. Katoliški shod nadalje zahteva, naj visoka šolska oblastva v vseh deželah, kjer bivajo Slovenci, to je po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem, iz pedagoško-didaktičnih vzrokov skrbé tudi za slovenske manjšine tako, da se povsod, kjer se nahaja postavno število slovenskih otrok, osnujejo katoliške javne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Če pa število slovenskih otrok ne dosega postavnega števila za ustanovitev slovenske šole, in jih je najmanj deset, naj se otroci v skupni šoli ločijo po materinem jeziku v skupine, ali v oddelke. Samo po sebi se razumeva, da ima dotični učitelj večš biti obeh učnih jezikov. Sploh pa naj se šolski otroci v vsakem število če je le mogoče v krščanskem nauku podučujejo v svojem materinem jeziku. — Zakaj ni g. Einspieler tega povedal celovskim zborovavcem? Ali ni že prvi katoliški shod dovolj jasno in odločno izrazil slovenskega stališča glede koroških šol? — Kličemo g. Einspielerju v spomin resolucije drugega katoliškega shoda, ki pravi izrecno: 6. Drugi slovenski katoliški shod ponavlja zahtevo, naj postavi višja šolska uprava ljudsko šolo in učiteljske pripravnice na edino pravo pedagoško-didaktično podlago materinega jezika, kakor to zahtevajo državni osnovni šolski zakoni. Zato mora biti učni jezik na vseh šolah, Slovencev namenjenih, slovenski. Ker se to doslej še ni izvršilo, zahteva katoliški shod, da se odstranijo nepostavne razmere, ki vladajo zlasti pri šolstvu na Koroškem, pa tudi na Štajerskem in Primorskem. Potem se ponavljajo doslovno zahteve prvega katoliškega shoda. In tudi v načrtu resolucij za tretji katoliški shod, ki temelji na prejšnjih resolucijah, se ponavlja ta zahteva v še bolj konkretni obliki, ker se zahteva od politične organizacije, da skrbí, da se izvedejo slovenske zahteve glede ljudskih šol. Ako je torej g. Einspielerju res na tem, da govori za slovensko koroško šolo, ima na tretjem katoliškem shodu dovolj prilike za to, in bi gotovo koroški stvari več koristil, nego s svojim

nastopom v Celovcu proti onim, ki se pote-gujejo za koroške Slovence. Ali ne razvidite, celovski zborovalci, da so Vas zapeljali? Na podlagi takih informacij ste storili svoj sklep, ki sloni na ničnih argumentih. Videli boste, da zborovalci katoliškega shoda bolje umejo koristi slovenskega naroda in koroških Slovencev, nego oni, ki so Vas zapeljali.

— **Novi predpisi za žentive častnikov.** V vojnem ministrstvu izdelujejo že več časa nove predpise o žentivi častnikov. Predelane predpise so vpslali zdaj ministrstvu, da veljajo v vseh delih armade enaka glavna načela. Kavcije nameravajo znižati in sicer bi znašale kavcije za subalterne častnike 40.000, za stotnike 30.000 in za majorje 20.000 kron, v mornarici pa nekoliko več. Višjim šaržam ne predpisujejo kavcij. Nove predpise objavijo najbrže šele prihodnje leto.

— **Izlet na Črno Prst v Bohinju.** Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, dne 5. avgusta t. l. izlet na Črno Prst v Bohinju (1845 m). Ta gora nudi obiskovalcem krasen razgled in ima tako mnogovrstno floro, da se lahko imenuje pravi planinski vrt. Na planini pod Liscem stoji Orožnova koča »Slov. planinskega društva«. Izletniki se odpeljejo iz Ljubljane v soboto dne 4. t. m. ob 4. uri popoldne ali pa ob 10. uri zvečer in pridejo v Bohinjsko Bistrico ob 8. uri zvečer v soboto ozir. ob 2.17 jutraj v nedeljo, od koder je potem odhod k Orožnovi koči in na vrh Črne Prsti. Odbor »Slov. planinskega društva« vabi svoje člane, kakor tudi sploh vse prijatelje planinstva, da se udeležijo izleta v obilnem številu. Ker je v koči malo prostora za prenočevanje, je umestno, da izletniki, ki pridejo v soboto v Bohinjsko Bistrico, tam prenoče. — Osrednji odbor »Slov. planin. društva«.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Starem trgu pri Ložu** priredi v nedeljo, dne 5. avgusta t. l. veselico v prid pogorelcem v Starem trgu. Z ozirom na dobrodelni namen sprejema prostovoljne darove za loterijo, katere čisti dobiček se razdeli med pogorcele, društveni tajnik gospod Ferdo Wigele, od onih dobrotnikov, kateri bi bili zadržani veselice se udeležiti. Vsak najmanjši dar, bodisi v blagu ali v denarju, se boče z največjo hvaležnostjo sprejel. — Odbor.

— **V Rogatec-Statino** je dospel v kopališče g. Ivan baron Appel, upokojeni general, z družino, podpredsednik kranjske trgovske in obrtne zbornice, veletržec g. Fr. Kollman, Edvard Beschi, nadzornik trdnjavskega topništva, z obitelji.

— **Promet na novi železniški progi.** Iz Bohinjske Bistrice se nam poroča: Od ponedeljka do nedelje, t. j. od dne otvoritve 19. do 29. julija je na bistrškem kolodvoru izstopilo 1400 ljudi. V nedeljo se jih je pripeljalo 600; jeden vlak sam 500. Toraj velikanski osebni promet! Največ letovičarjev je iz Trsta in Gorice. Vse hiti k jezeru in izviru Savice. Jedni se vozijo, drugi hite peš, tako da je pot iz Bistrice do Savice vedno obljudena. Zopet druge opažiš z gorskimi čevlji in sploh z gorsko opravo obločene. Hribolazci so. — Večerni vlaki so navadno napolnjeni s samimi turisti in turistkinjami. Planinske cvetlice, lepe planinke, rododendron itd. kar zakrivajo pokrivala njihova. Precej se je tujecev že nastanilo po Bohinju. Ob jezeru je vse prenapolnjeno; istotako na Bistrici. Žal, da tuji še ne najdejo povsod onih udobnosti, kakor jih dobe drugod. Tudi v tem oziru se čim dalje več stori. Marsikateri posestnik boljše hiše je že naročil lično sobno opravilo za letovičarje.

— **»Gorica« piše** o prometu na novi železnici: Osebni promet na bohinjski železnici je bil v nedeljo naravnost velikanski. Vsi vlaki, imajoči nenavadno dolgo vrsto vozov, so bili prenapolnjeni. Posebno mnogo izletnikov se je odpeljalo proti Jesenicam, ki so pa na raznih krajih med Gorico in Jesenicami izstopili. Največ jih je izstopilo pri Sv. Luciji in v Kanalu. Pa tudi v Gorico se je pripeljalo iz Trsta prav veliko število izletnikov. Nenavadno veliko izletnikov pa se je pripeljalo na Kras z zabavnim vlakom, ki vozi med Trstom in Stanjelijem, kakor tudi z drugimi vlaki. Na večer okoluš, ure, ko se je imel vrniti zabavni vlak iz Stanjela v Trst, videli smo na stanjski postaji zbranih kakih 500 tržaških izletnikov, ki so se odpeljali v Trst deloma z zabavnim vlakom, deloma pa tudi z onim, ki prihaja ob ti uri iz Gorice v Stanjel. Pa tudi na postajah Opčina, Repentabor in Dutovlje je izstopilo ta dan vse polno izletnikov. Iz Trsta se je odpeljalo ta dan po novi železnici v razne kraje 3264 oseb, iz Gorice pa 1500. Seveda niso bili izletniki posebno zadovoljni s postrežbo, kar je pa popolnoma naravno, ker niso bili krčmarji, posebno po kraških vaseh, prav nič pripravljeni na ta izvanredni množestvilni obisk, in je sploh po naših vaseh jako slabo preskrbljeno s prostornimi gostilnami. Izletnikom, katerih je prostornim 250 v Stanjel, je lega tega kraja neizrečeno dopadala, in če tudi niso bili tam tako postreženi, kakor so želeli, tolažili so se s tem, da so prebili nekaj ur na čistem in hladnem zraku.

— **Velika solnčna pega** se je pojavila predvčerajšnjim na solncu. Videti jo je bilo mogoče s prostim očesem, brez teleskopiškega pripomočka, skozi okajeno steklo. Pega je precej daleč južno od ekvatorja ter na vzhodni polovici solca. Prosto oko kaže še drugo večjo skupino peg (kot penumbro) severno od ekvatorja, tudi precej oddaljeno od njega, na zahodni polovici.

— **Razstava vajeniških del na Bledu** se je radi nepričakovanih ovir preložila od 5. avgusta na 12. avgusta t. l.

— **Direktna zveza med Trstom in Dunajem na bohinjski železnici.** — Ravnateljstvo državne železnice naznanja, da bode upeljalo na bohinjski železnici razum že obstoječe zveze med Prago in Trstom ter Monakovem in

Trstom direktno zvezo med Dunajem in Trstom, skozi Amstetten, Beljak, Trbiž, Jesenice in Gorico. V ta namen bode priklonjen brzo-vlaku št. 1 in 2 voz I. in II. razreda. Vlak bode odhajal z Dunaja ob 9. uri popoldne ter dosepeval v Trst ob 1. uri 20 minut. Iz Trsta pa bode odhajal vlak ob 3. uri 5 min. pop. ter dosepeval na Dunaj ob 7. uri 50 min. jutraj.

— **Razpisano** je mesto paznika v moški kaznilnici v Gradiski, združeno s plačo IV. razreda.

— **Grmekova afera.** Včeraj 31. julija je bilo zaslišanih pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani petnajst prič, ki so slišale Grmeko in njegovo ženo hujskati ob času rabuke v Sori dne 30. oktobra. Med njimi je tudi majhen solarček, ki je naveden za pričo, da je Grmek rekel na cesti šolskim učencem: »Pojdite v šolo in na kapelana pljuvajte.« Glede tega dogodka bo nadzornik Zupančič izvedel lahko popolno resnico, ako bo hotel, ker je v Sori med šolarji splošno znano, katere učenke so v resnici pljuvale. Ni bil pa še danes zaslišan učenec Franc Novinc, ki je slišal Grmeko na cesti otrokom naročevati, naj ne nesejo svoje torbe mesto v šolo k Starmanu, t. j. v gostilno. Sploh se oglašja zoper Grmeko vedno več prič.

— **Zakonski mož užigalec.** Alojzij Lasič iz Vrtojbe, star 58 let, prišel je v soboto v stanovanje svoje žene, od katere živi ločen, in ki stanuje na Gradu št. 13, ter zahteval od nje denarja, katerega pa mu ni hotela in tudi ni mogla dati, ker si mora z lastnimi rokami služiti živeža. Zaradi tega je pograbil Lasič za petrolejko, zlit petrolej na posteljo ter jo zažgal. Klicanju na pomoč uboge žene prihiteli so sosedje, katerim se je posrečilo pogasiti ogenj, ki je napravil škode 50 kron. Ko so ga privedli na policijo, se je hotel Lasič na vse mogočne načine izgovarjati, kar mu pa ni pomagalo. Dali so ga pod ključ.

— **S tira sta poskočila** med postajama bohinjske železnice Podbrdo in Hudajužna v nedeljo okoli 3. ure popoldne dva voza tovrnega vlaka, in je imel vlak zaradi tega 3. ure in pol zamude. Vsled tega pa so imeli zamude tudi drugi osebnih vlaki.

— **Državni poštni avtomobil na Krasu.** Kakor smo čuli, namerava poštna uprava vpe-ljati tudi na goriškem Krasu poštno avtomobilno vožnjo. Ti avtomobili naj bi vozili med Stanjelom in Dutovljami, med Stanjelom, Komnom in Nabrežino in, ako smo prav razumeli, tudi med Stanjelom, Komnom, Kostanjevico in Biljami. Poštna uprava se je te dni v tem pogledu že obrnila do prizadetih občin, do katerih stavi glede vzdrževanja cest razne pogoje.

— **Umrli** je 31. julija po kratki bolezni v Radovljici posestnik Franc Meršolj, brat g. župnika Meršolja. — Bil je mirnega in blagega značaja. N. v m. p.!

— **V Ribnici** se priredi v nedeljo, dne 5. avgusta t. l. popoldne ob 4. uri velika ljudska veselica na Strelišču, v korist družbe sv. Cirila in Metoda. V šotorih se bode prodajalo vse potrebno po navadnih cenah. Vrši se streljanje na dobitke, igrata dve godbi. Pride tudi fotograf, kateri bode izdeloval slike po 40 vin. v pol uri. Zvečer umetniški ognji, rakete, bombe itd.

— **Dr. Fran Potočnjak** je postal odvetnik v Zagrebu.

— **Postajališče Boštanj** je otvorjeno na dolenski železnici.

— **Strela.** V lhanu je udarila dne 28. julija t. l. pop. ob 4. uri strela v dvovrstni kozolec župana Karla Sojerja, ki je do tal pogorel z vsem, kar je bilo na njem. Sosedom se je posrečilo rešiti ostala gospodarska poslopja, za katera je bila največja nevarnost, da se vnamejo, ker stoje tik kozolca. Gasiti so morali samo s škafi, ker vas še sedaj se streljanje na dobitke, igrata dve godbi. Pride tudi fotograf, kateri bode izdeloval slike po 40 vin. v pol uri. Zvečer umetniški ognji, rakete, bombe itd.

— **Neznanega utopljenca** so našli v ponedeljek dne 30. julija jutraj v Savi pri Zagorju. Na sebi je imel samo čevlje, srjaco in hlače z narobe obrnjenimi praznimi žepi. Utopljenec je precej močne postave v starosti krog 30 let. Ranjen ni drugje, kakor na glavi nekoliko. Nihče ne ve, kdo je, odkod je in kako je prišel v Savo. V Zagorju nikogar ne pogrešamo. Najbrž ga je Sava prinesla od kod drugod. Pokopali so ga 31. julija na zagorskem pokopališču.

Ljubljanske novice.

Liberalna stranka pripravlja za jutri zvečer ob 8. uri shod v »Mestnem domu« po § 2. Bomo videli, ako bodo sklicatelji izpolnili vse zahteve, ki jih zahteva § 2 zborovalnega zakona.

Ij **Legar v zavodu salezijancev na Rakovniku.** Bakteriološki preiskava vode iz vodnjakov na Rakovniku je dognala, da je voda vseh vodnjakov prav sumljiva, osobito se je v vodi dvorišnega vodnjaka našel bacil legaria. Vse že početkom epidemije podane zdravstvene odredbe se strogo izvršujejo in po mestnem fizikatu nadzorujejo. Vodnjaki so vsi uradno zaprti in se dovaža voda iz mestnega vodovoda. Tudi delavci pri zgradbi svetišča so pod zdravstvenim nadzorstvom, ker so do 14. julija dobivali vodo iz zavodnih vodnjakov in je mogoče, da se tudi med njimi pojavijo slučajni obolenja. Večina začetnih slučajev je že v popolnem okrevanju, vendar je obbolelo v zadnjem tednu še nekaj gojencev in štiri osebe uslužbenih na Rakovniku. Od začetka epidemije do danes je obbolelo v zavodu 36 oseb, od teh je umrl v soboto 16letni uslužbenec Ivan Mahne. Ker se je zabranila vsaka nadaljna uporaba vode, ker jo je smatrati kot edini vzrok legaria in ker se tudi vse druge varnostne naredbe strogo izvršujejo, upati je, da ta hišna epidemija kmalu preneha. Ker je

vsako občevanje z zavodom strogo zabranjeno, se tudi ni treba bati, da se legar zanese v mesto. Po preteku epidemije treba bo na Rakovnik upeljati mestni vodovod, kar bode najboljša varstvo proti legariju, ki je po Ljubljani popolnoma izginil, odkar imamo izvrstno vodo iz mestnega vodovoda.

Ij **K gradbi otroškega zavetišča.** Iz gospodov predsednik dvorni svetnik grof Rudolf Chorinsky, deželne vlade svetnik dr. Fran Zupanec in glavni tajnik dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški obstoječa delegacija kranjske podružnice avstr. pomožnega društva za bolne na pljučih ogledala si je v zadnjih dneh več posestev in stavbišč, ki so podružnici v svrhu ustanovitve otroškega zavetišča na ponudbo. Ogledov se je blagovoljno udeležil gosp. c. kr. stavbni svetnik Fran Pavlin kot tehnični izvedenec, za kar mu bode izrečena srčna zahvala. Delegacija si je ogledala Čonžkov gradič pod Rožnikom, posestvo zidarskega mojstra J. Hlebša pod Golovcem, dve nekdanji Zdešarjevi hiši na Poljanskem nasipu, dalje stavbene parcele Auerjevih dedičev na Friškovicu, A. Dečmana ob Elizabetni cesti in Souvanovih dedičev na Prulah. Komisija prišla je po resnih preudarkih do zaključka, da ne more priporočati nakupa jednega že obstoječih posestev. Ta izkazala so se deloma kot prevelika, deloma kot nepraktična v razdelitvi prostorov in torej kot predraga v adaptaciji, deloma so prišli v poštev drugi oziri, kakor težavna dobava vode itd. Pač pa se je komisija prepričala, da bi bilo najugodnejše, če tudi morda ne najcenejše, pridobiti primeren stavbeni prostor in na novo zgraditi zavetišče. Akoravno je jedna ogledanih stavbenih parcel povsem ugajala, sklenila je komisija vendar, ogledati si še druge prostore, osobito take, ki bi imeli že kaj vrta ali saj drevja. Vsled tega poprašala je podružnica na razne strani ter tudi rada sprejema nadaljne ponudbe in nasvete.

Ij **Štajerski Slovenci v Ljubljani.** Danes ob četrt na 11. uro se je pripeljal z Bleda in Otoč v Ljubljano 1700 štajerskih slovenskih romarjev in romaric. V cerkvi Srca Jezusovega so imeli sv. mašo, potem so si pa ogledali Ljubljano. Ob pol 2. uri popoldne so se z dvema posebnima vlakoma odpeljali na Štajersko.

Ij **Novo mašo pel** je v cerkvi Marijinega Oznanenja g. Hlaček, bivši oficijal južne železnice. Maše udeležilo se je mnogo njegovih nekdanjih kolegov, katerim ostane v trajnem spominu vsled njegove obče znane kolegijalnosti. Spoštovan in ljubljen je bil od vseh, od najnižjega uslužbenca istotako, ko to uradništva. Popoldan imel je novomašnik v cerkvi v Spodnji Šiški litanije. Cerkev bila je natlačena vernikov. Postavili so se mu tudi slavoloki z napisi, na prvem, ki stoji pri Keršičevi gostilni, kjer je bila tudi pojedina, sta sledeča napisa:

»Kot mož si dozorelih že nazorov
Zapustil svetni strup in hrup in up
Današnji dan pa z najsvetejšim dejstvom
Bogu oprostil svojih si obljub.«
na drugi strani:

»Ker sam okusil si vihar življenja,
Sam videl njega si nemir, prepir,
Zato lahko pač, kakor nihče drugi
Zemljanom delil bodeš dušni mir.«

na tretjem slavoloku pri cerkvi se pa nahaja sledeči napis:

»Ostavlil si železno cesto,
Izbral si cerkev za nevesto,
Razlagal pred si vozni red,
V nebo zdaj kazal nam boš sled.«

Ij **Nedeljski počitek pri vojaki.** »Slovenec« je svoječasno poročal, da je novi poveljnik c. in kr. dopolnilno-okrajnega poveljstva št. 17 v Ljubljani, g. major Tischina ukazal vojakom, ki službujejo v podrejenih mu pisarnah, da morajo tudi ob nedeljah in praznikih opravljati pisarniška dela, kakor ob delavnikih. »Slovenec« je z onim člankom dosegel to, da je major Tischina začetkom julija t. l. izdal pismeno povelje, s katerim se gg. predstojnika obeh vojaških pisarn 17. pešpolka opozarjata na določila in predpise, tičeče se nedeljskega počitka. To povelje sta čitala in podpisala g. stotnik Braun pri kadru in g. poročnik Vošnjak pri dopolnilno-okrajnem poveljstvu, a moštvo mora še danes kakor pred izdanim poveljem vsako nedeljo in praznik tičati v pisarni, dasiravno baš sedaj ni tako nujnega dela, da bi vsled popolnega nedeljskega počitka zaostali pisarniški posli. Človeku se zdi, da ta dva gospoda ravno tako ignorirata ukaze svojega poveljnika, kakor je le ta svoječasno vojne predpise. Gosp. major Tischina se je izrazil o tozadevnem »Slovenčevem« članku: »Mir macht das gar nichts, wenn mich die Blätter verreißen; im Gegenteil: ich will nicht einmal, dass man mich loben würde.« Če ne bo takoj reda, bomo stvar izročili pisarniškim »Slovenske Ljudske Stranke«, da na krepak način preskrbe v tej notici imenovanim gospodom, kako morajo upoštevati predpise. Mladi g. Vošnjak naj si ne domišluje, da je on vojni minister za Ljubljano, ki bi po svoje gospodaril!

Ij **Ustreliti se** je hotel sinoči 61letni knjigovez Josip Novak, stanujoč na Poljanski cesti. Ljudje so slišali iz njegovega stanovanja štiri strele in takoj obvestili reševalno društvo in policijo. Prišedši na lice mesta, so našli vrata zaklenjena in so jih morali s silo odpreti. Novaka, ki je bil precej vinjen, so spravili na magistrat, da se je prespal. Povedal je, da se je hotel usmrtiti, ker nima dela, a se mu je vselej roka tako tresla, da je krogla sfrčala mimo glave. Novak je preje spisal pismo, v katerem se poslavlja od Poljan z besedami: »Bog te obvari skopi svet«!

Ij **The Royal Vio.** Z današnjim dnem pri naša Royal Vio popolnoma nove slike, med drugimi tudi drugo serijo rusko japonske vojske. Slavno občinstvo se opozarja na to, kajti do sedaj pokazane slike se v Ljubljani ne bodo več kazale.

Ij **Zlato žensko uro** je našla gdč. Fani Vodišek.

Ij **Bataljon 17. pešpolka** je danes odpotoval v Celovec, odkoder pojde s polkom 20. t. m. na vaje.

Ij **Umrli so:** Marta Radoš, zlatarjeva hči; Ivan Mahne, strežnik, 17 let; Marija Šusteršič, delavka, 31 let; Meta Lustik, strežnica, 16 let in Jurij Čamer, krovec, 63 let.

Ij **Povozil** je v soboto popoldne na Starem trgu hlapec Franc Jasenc 88letno mestno ubogo Marijo Hočevanjevo. Povoženka, ki je gluha in ni čula voza, se je na desni roki znatno poškodovala.

Ij **Huda pijanka** in delomržna beračica je 61letna Ivana Borštnarjeva iz Ljubljane. Pri strankah se laže, da mora preživljati nedoljetne otroke, katerih pa sploh nima, in tako izkorišča milosrčnost prebivalstva. Kadar se to posreči, gre takoj v gostilno ali žganjarijo in se ga tako navleče, da potem na ulici obleži. Včeraj je prišla Borštnarjeva v neko gostilno na Karlovskem nasipu, kjer je pričela tarnati, da ima doma otročiče, ki prosijo kruha, a ona ga jim ne more dati, ker ga nima. To je nekega prostaka 27. pešpolka tako ganilo, da je segel v žep in Borštnarjevi dal 2 K. Beračica jo je hitro odkurila iz gostilne in se ga je potem takoj nekje navlekla, da je Pod trančo obležala, kjer jo je našel policijski stražnik in jo pustil prepeljati na vozičku v špekhamro.

Razne stvari.

Nesreče v gorah. Graški vseučiliščnik Gross, ki je padel na Hochsteinu pri nabiranju planink, je umrl na poškodbah dne 30. t. m.

— Na Passeiru je padel meranski postrešček Stieler 80 m globoko in se je takoj ubil. V Bernskih Alpah je ponesrečil neki 21letni delavec, ki je padel pri trganju planink 50 m globoko, na Stockhornkette je ponesrečil tudi pri trganju planink neki planinski delavec in na Gallenstocku je padel 800 m globoko narednik St. Gotthardske trdnjave, ki je korakal brez vodnika s tremi tovariši po gorah.

Oporni pevec Prochaska je oddan dunajskemu deželnemu sodišču. Dne 30. t. m. ga je zaslišal preiskovalni sodnik dr. Schaupp. Prochaska se je posvetoval s svojim zagovornikom dr. Herzberg-Fränkelnom. Preiskovalni sodnik mu je dovolil, da sme pisati svoji nevesti.

Štiri tisoč delavcev so izključili od dela v predilnicah v Bielec Beli in okolici.

Nesreča v Courrieresu. Državno pravdnštvo je ustavilo kazensko postopanje proti državnim inženjerem zaradi courrierske nesreče, češ, da jih zaradi požara v jami ne zadene nobena krivda. Iz courrierskih rudnikov so dozdej spravili na površje 1064 mrličev, 91 jih še spravijo tekom 14 dni.

Telefonska in brzojavna poročila.

OGRSKA MINISTRA PRI VLADARJU.

Išl. 1. avgusta. Ministra Wekerle in Andrassy sta bila danes tu pri cesarju v avdienci ter sta bila povabljena tudi k dineju.

DEFRAVDANT NA BEGU.

Maros Vasarhely, 1. avgusta. Železniški blagajnik Arpad Geraj je pobeignil z 40.000 K državnega denarja.

RUSIJA.

Peterburg, 1. avgusta. Bivši član dume Herzenstein je bil danes, ko se je sprehajal z ženo in hčerjo ob morju, ustreljen. Napadalec je nanj dvakrat ustrelil in potem pobeignil. Herzensteinova hčerka je ranjena.

Peterburg, 1. avgusta. Suša je oblegana, 21 topov jo bombardira, mesto je vse v plamenu.

Pariz, 1. avgusta. Ekspresni vlak, ki se je včeraj zvečer odpeljal iz Pariza je v Belgiji v bližini Bussiere skočil s tira. Kurjač je mrtev. Mašinist je nevarno ranjen. Govori se, da so ruski revolucionarji ondi razdrli železniški tir, da bi izvršili atentat proti na smrt obsojenemu velikemu ruskemu knezu Vladimiru, ki se je pa slučajno odpeljal z drugim vlakom. Širijo se pa tudi vesti, da je bil izvršen napad z namenom oropati vlak, ki je vozil velike svote zlata.

Dr. Julij Schuster

se je vrnil

in ordinira od 8. do 9. ure
dop. in od 2. do 3. ure pop.

1708 1—1

Službo

cerkvenika in organista

razpisuje župni urad Selo nad Škofjo Loko.

1709 3—1

Nastop takoj. Plača po dogovoru.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji sračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje bare-metra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Mebe	Padavina v 24. urah v mm
31	9. sveč.	737.6	22.3	sl. svzh.	jasno	0.0
1	7. sjutr.	739.4	17.5	sl. jvzh.	"	
	2. pop.	738.5	30.1	sl. jug	"	
Srednja včerajšnja temp. 22.2°, norm. 19.7°.						

Zahvala.

V prebridki žalosti, ki nas je zadela ob smrti našega predobrega brata, svaka, premilega strica, velečastitega gospoda

Vinka Gršak-a

župnika na Vranskem

izrekamo tem potom za preobilne dokaze sočutja in spremstva k večnemu počitku predragega rajnega gospoda veleč. g. stol. župniku v pok. Filipu Bohincu za preganljiv nagovor, veleč. gosp. čast. kanoniku Ant. Hajšku za kondukt, veleč. gg. dekanom J. Hriberniku, J. Lemplu in Fr. Dovniku, domačima gg. kaplanoma za požrtvovalni trud ob smrti postelji rajnega, veleč. gg. župnikom iz ljubljanske škofije in vsem čč. gg. duhovnikom, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba, velečenjenim gg. c. kr. uradnikom, učiteljem, županom, Marijini družbi mladenčev in deklet ter drugemu občinstvu od blizu in daleč, najinkrenejšo zahvalo.

Bog plačaj!

Prebлага rajnega gospoda priporočamo v blag spomin in pobožno molitev!

1707 1—1

Vransko, 30. julija 1906.

Žalujoči obitelji Škof in Hodnik.

Grand hotel Union.

The Royal Vio

Vsak dan od 8¼ do 11. ure
predstava.

Od srede 1. do nedelje dne 5. avgusta
popolnoma nov spored,

med drugim 1710 1—1

II. serija iz rusko-japonske vojne.

Profesor dr. Alfred pl. Valenta

je odpotoval

do 10. septembra 1906.

1703 2—1

V večjem trgu na najlepšem prostoru se odda takoj ali po dogovoru dobro vpeljana večja

mešana
trgovina

z jako lepimi prostori in prometom.
Kje, pové iz prijaznosti upravnništvo „Slovenca.“

1700 1

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.

Borzna poročila.

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 31. julija 1906.

Založbeni papirji.	Dezar	Blago
majeva renta	99 55	99 75
srebrna renta	99 50	99 75
avstrijska krona renta	99 60	99 80
zлата renta	117 85	118 05
ogrška krona	94 80	95 —
zлата	113 05	113 25
posojilo dežele Kranjske	99 20	100 20
posojila mesta Split	100 50	101 50
Zader	99 70	100 70
boun-harc. žel. pos. 1902	100 35	101 35
češka dež. banka k. o.	99 50	100 10
z. o.	99 60	100 30
zast. pisma gal. d. hip. b.	100 10	101 10
pešt. kom. k. o. z 10% pr.	104 75	105 75
zast. pisma Innerst. hr.	100 —	100 10
ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 25
hip. banke	100 —	100 40
obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100 —	101 —
obl. češke ind. banke	100 50	101 50
prior. Trst-Poreč lok.	99 90	—
prior. dol. žel.	99 50	—
juž. žel. kup. 1/4, 1/2	320 —	322 —
avstr. pos. za žel. p. o.	100 40	101 40

Srečke.	Dezar	Blago
Srečke od 1. 1860 1/4	220 —	227 —
1864	279 —	281 —
tizske	154 60	156 60
sem. kreditne I. emisije	286 —	293 —
II.	287 —	295 —
ogr. hip. banke	257 —	267 —
srbske a frs. 100 —	97 —	103 25
turške	163 40	164 40
Banilika	22 25	24 25
Kreditne	462 —	473 50
Inomoške	78 —	84 —
Krakovske	87 —	92 —
Ljubljanske	56 —	61 50
Avstr. rud. kriša	48 90	50 90
Ogr.	29 35	31 35
Rudolfove	58 —	63 —
Salcburške	73 —	80 —
Dunajske kom.	511 —	522 —

Delnice.	Dezar	Blago
Južne železnice	166 25	167 25
Državne železnice	672 50	673 50
Avstr. ogrške bančne delnice	1725 —	1735 —
Avstr. kreditne banke	667 25	668 25
Ogrske	807 —	808 —
Zivnostenske	242 —	243 —
Premogokop v Mostu (Brüx)	707 —	713 —
Alpinske montan	574 —	575 —
Praske žel. indr. družbe	2732 —	2742 —
Rima-Murányi	570 —	571 —
Trboviške premog. družbe	268 —	272 —
Avstr. orožne tovr. družbe	580 —	576 —
Češke sladkorne družbe	136 —	137 —
Valute.	Dezar	Blago
C. kr. cekin	11 34	11 38
20 franki	19 10	19 13
20 marke	23 46	23 54
Severci	23 95	24 02
Marke	117 27 5	117 4 5
Laški bankovci	95 50	95 70
Rubli	25 0 25	25 1 25
Dolarji	4 84	5 —

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

OPEKARNA

se odda za več let v najem z vso pripravo, ali se pa tudi prodaja pod ugodnimi pogoji. Opekarna je na lepem prostoru in zelo pripravna za žgalnico (Ringofen). Kdor jo želi vzeti v najem, oziroma kupiti, naj se zgleda do 1. septembra pri **Antonu Potokarju**, posestniku v Račjem Selu, pošta Trebnje. 1589 10-5

Alma bar. Veczay

v Gradcu izjavlja; zelo učinkujoče in izbornega okusa je

železnato vino

G. Piccolija, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani, Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Naznanilo!

Usojam si svojim častitim prejšnjim naročnikom in slavnemu občinstvu najljubše naznaniti, da sem z današnjim dnevom zopet **otvoril** svojo

zalogo piva v Metelkovih ulicah št. 19.

Prodajalo se bode: **uležanec, marčno** in **dvojno marčno pivo** v sodčkih po 1/8, 1/4 in 1/2 hektolitra, kakor tudi **marčno** in **dvojno marčno pivo** v zabojih po 25 steklenic.

Za častita naročila se priporoča

Julij Staré,

posestnik v letu 1818 ustanovljene pivovarne v Mengšu.

Zarezane strešnike (Strangfalzziegel)

naravne, črno barvane in glazirane, prve in druge kakovosti dobavlja v vsaki množini najtočneje

Rudolf Oroszy, Ljubljana. Zaloga v Domžalah pri F. Pečniku.

Oblastveno potrjeno učilišče za krojno risanje **Franja Jesik** Ljubljana, Stari trg 23. Dobi se tudi kroj po životni meri.

Lidanje rakev

(grobne) na novem centralnem pokopališču

izvrši najcenejše stavitelj novega pokopališča po oblastveno odobrenih določilih

1671 2 za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve v tehnični pisarni

gosp. Ferd. Trumler-ja, mestni stavitelj

Pred Škofijo št. 3 v Ljubljani.

Ne čitati

samo, ampak tudi skusiti se mora

Steckenpferd lilijno mlečnato milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečin ob Labi prej Bergmannovo lilijno mlečnato milo (znamka 2 hribovca) za doseg nežne polti in odstranitev peg.

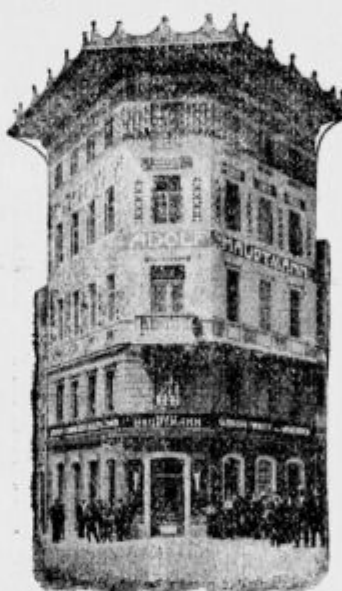
Prodaja komad à 80 vin. v Ljubljani:

Lekarna: Jos. Mayer. 1452 30-3

Drogueriji: A. Kane in Victor Schiffer. Parfum.: O. Fettli-Frankheim.

Prodaja na debelo in drobno.

Ceniki zastonj in franko.

Ceniki zastonj in franko.

Firnež

le iz kranjskega lanenega olja

1619 100-4 prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv

firnežev, lakov in steklarskega klesanja. Največja zaloga

karbolineja in gipsa.

Učenca

za trgovino z mešanim blagom, kateri ima primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj

1692 3-2

Viktor Skerl

trgovec, lg pr. Ljubljani.

206 104-50

Leopold Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

priporoča

visokočastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom svojo najstarejšo tvrdko za izdelavo **cerkvenih posod in orodja**.

Vedno velika zaloga.

Prečastiti gospod!

Ako kaj potrebujete ali nameravate napraviti prosim Vas, blagovolite mi pisati in takoj pošljem vzorce. Stare reči popravim, pošlatim itd.

Velika zaloga elektr. svetil in kiparskih del.

Stara gostilna

v Ljubljani se takoj odda. — Več pové **A. Jungkunz**, Dol pri Ljubljani. 1682 3-3

Ohranjanje usnje mehko in trpežno.

Globin

je

nejboljše in najfinije čistilo za čevlje

Daje brez truda krassen lesk.

1667 II B 3-3

Proda se

radi odpotovanja skoraj popolnoma nova

oprava

2 spalnih sob, salona in lepa okusno izdelana kredenz. Poizve se v Hradeckega predmestju št. 23. — Istotam je oddati

lepo stanovanje

s hlevom in prostori, kojih se že nad 35 let izvršuje jeljarski in drugih deželnih pridelkov obrt. 1684 3-3

Šolske sestre v Trstu, via P. Besenghi 6.

Učilišče in vzgojevališče za deklice.

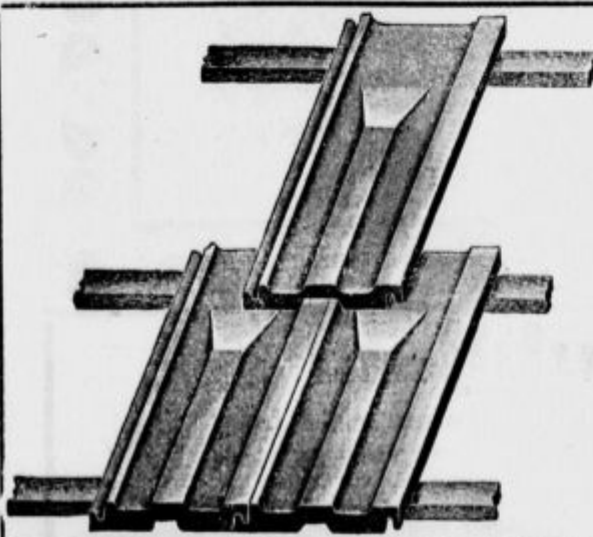
1421 15

Temeljit pouk po učnem načrtu za osemrazredne ljudske šole na Primorskem. Letna plača 450 K. — Hiša z vrtom, lep in zdrav kraj, krassen razgled na morje, kopalnica.

Sprejemajo se tudi deklice v oskrbo čez dan.

Pouk v slovenskem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku;

v godbi: glasovir, gosli, citre, petje; v ženskih ročnih delih, v risanju in slikanju.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana,

opekarna in tovarna peči, ponudijo vsako poljubno množino

zarezane strešne opeke, „Koroški model“ (Strangfalzziegel).

1036 30-26

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Te vrste strešniki so patentovani v vseh kulturnih državah. Lastniki patentov: F. P. Vidic & Komp. in Josip Marzola.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Sprejmejo se zastopniki.

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona števil. 187.

990 50 35

949 27 se dobé le pri
SINGER K^o.
akc. družba za šivalne stroje
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne Singerje“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakšnega poročila, niti doposlati posamnih delov.

LOKALI

primerni za prodajalne ali pisarne dajo se za avgustov termin ali tudi **tako v najem.** 1199 15

Pogoji izvedo se v odvetniški pisarni **dr. M. PIRC-A**, na oglu **Sodnijskih in Cigaletovih ulic v Ljubljani.**

Letoviščarjem in slavnemu občinstvu

naznanja podpisani, da je prevzel

občeznana gostilno na Selu pri Žerovnici v lastno režijo.

Točijo se raznovrstna pristna vina in Kozlerjevo marčno pivo. Topla in mrzla jedila so vedno na razpolago.

Za oddati sta tudi še dve sobi.

Za obilni obisk se priporoča

1696 2-2

Egidij Jeglič, vinski trgovec.

Pozor!

Podpisano naznanja, da je začelo

„Vinarsko in gospodarsko društvo“ v Komnu

svoje redno delovanje. — Otvorilo je v znanih „Švarovih“ prostorih gostilno pre-skrbljeno s prenočišči in izvrstno kuhinjo.

Skrbela se bode vedno za kraški teran in bela vipavska vina prve vrste, nizke cene in točno postrežbo.

Društvo bode imelo zalogo pristnih domačih vin, odpošiljalo bode naročiteljem v množinah nad 56 litrov kraški teran in bela vipavska vina in bode sploh skrbelo, da zadovolji vsestransko svoje obiskovalce in odjemalce.

Načelstvo: **„Vinarskega in gospodarskega društva“**

1621 5-4

v Komnu, 17. julija 1906.

Radi zapoznele sezone se dobe najfinjše izvršene **volnene** 1629 8

Tennis-obleke po

12 gl.

Najfinjša in največja izbira **kofekcije** za gospode in dame po čudovito nizkih cenah.

Angeško skladišče oblek

O. Bernatović,
Ljubljana, Mestni trg 5.

Arhitekt

1672 3

Ferdinand Trumler

oblast. konces. mestni stavb. mojster

Ljubljana — Pred škofijo 3

prevzema vseh vrst stavbe kot nove zgradbe, prezidave, adaptacije, prenovitve, rekonstrukcije, dalje izdelavo načrtov in proračunov, merjenje in cenitve.

Specialiteta cerkvene stavbe.

Izvršitev umetnih načrtov za vseh vrst poslopja in izvedba perspektivnih risb za ista. Izredno kulantne cene in točna izvršitev.

**Rastlinski liker
in rastlinska grenčica**

„JELEN“

1450 1-7

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka

te vrste.

Edini izdelovatelj: **Anton Jelenec**

v Idriji, imetelj rastlin-ske destilacije

„JELEN“.

2391 186

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v **CELOVCU**.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in eskomptuje

izšebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje.

— Zakompt in inkasno menio. —

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzal izgubi.

— Borzna naročila. —

Podružnica v **SPLJETU**.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čekli in nakaznicami.